

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2016. február 18. *

„Előzetes döntéshozatal — 93/13/EGK irányelv — Tisztességtelen feltételek — Fizetési meghagyásos eljárás — Végrehajtási eljárás — A végrehajtás tárgyában eljáró nemzeti bíróság arra vonatkozó hatásköre, hogy valamely tisztességtelen feltétel érvénytelenségét hivatalból figyelembe vegye — A jogerő elve — A tényleges érvényesülés elve — Az Európai Unió Alapjogi Chartája — Bírói jogvédelem”

A C-49/14. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Juzgado de Primera Instancia de Cartagena n° 5 (cartagenai 5. sz. elsőfokú bíróság, Spanyolország) a Bírósághoz 2014. február 3-án érkezett, 2014. január 23-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Finanmadrid EFC SA**

és

Jesús Vicente Albán Zambrano,

María Josefa García Zapata,

Jorge Luis Albán Zambrano,

Miriam Elisabeth Caicedo Merino

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: A. Tizzano, a Bíróság elnökhelyettese, az első tanács elnökeként eljárva, A. Borg Barthet, E. Levits (előadó), M. Berger és S. Rodin bírák,

főtanácsnok: M. Szpunar,

hivatalvezető: M. Ferreira főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2015. szeptember 2-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a spanyol kormány képviseletében A. Rubio González, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: spanyol.

- a német kormány képviselőjében T. Henze, J. Kemper, D. Kuon és J. Mentgen, meghatalmazotti minőségben,
- Magyarország képviselőjében Fehér M. Z. és Szima G., meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviselőjében É. Gippini Fournier és M. van Beek, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2015. november 11-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv (HL L 95., 29. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 2. kötet, 288. o.), valamint az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 47. cikkének értelmezésére vonatkozik.
- 2 Ezt a kérelmet a Finanzmadrid EFC SA (a továbbiakban: Finanzmadrid) és J. V. Albán Zambrano, J. L. Albán Zambrano, M. J. García Zapata, valamint M.E. Caicedo Merino között, fogyasztói kölcsönszerződések végrehajtása címén fizetendő összegekre vonatkozó jogvita keretében nyújtották be.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 A 93/13 irányelv 3. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel abban az esetben tekintendő tisztességtelen feltételnek, ha a jóhiszeműség követelményével ellentétben a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idéz elő a fogyasztó kárára.

(2) Egy szerződési feltétel minden olyan esetben egyedileg meg nem tárgyalt feltételnek tekintendő, ha azt már előzetesen megfogalmazták, és ezért a fogyasztó nem tudta annak tartalmát befolyásolni, különösen az előzetesen kidolgozott szabványszerződések esetében.

Az a tény, hogy egy feltétel bizonyos elemeit vagy egy kiragadott feltételt egyedileg megtárgyaltak, nem zárja ki ennek a cikknek az alkalmazhatóságát a szerződés többi részére, ha a szerződés átfogó megítélése arra enged következtetni, hogy a szerződés mégiscsak egy előre kidolgozott szabványszerződés.

Olyan esetekben, amikor egy eladó vagy szolgáltató arra hivatkozik, hogy egy szabványfeltételt egyedileg megtárgyaltak, ennek bizonyítása az eladót vagy szolgáltatót terheli.

(3) A melléklet tartalmazza azoknak a feltételeknek a jelzésszerű és nem teljes felsorolását, amelyek tisztességtelennek tekinthetők.”

4 A 93/13 irányelv 6. cikke így rendelkezik:

„(1) A tagállamok előírják, hogy fogyasztókkal kötött szerződésekben az eladó vagy szolgáltató által alkalmazott tisztességtelen feltételek a saját nemzeti jogszabályok rendelkezései szerint nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve, és ha a szerződés a tisztességtelen feltételek kihagyásával is teljesíthető, a szerződés változatlan feltételekkel továbbra is köti a feleket.

(2) A tagállamok a szükséges intézkedések megtételével gondoskodnak arról, hogy ha a szerződés szoros kapcsolatban áll a tagállamok területével, a fogyasztó ne veszítse el az ezen irányelv által biztosított védelmet annak következtében, hogy nem tagállam jogát jelölik ki a szerződésre alkalmazandó jogként.”

5 A 93/13 irányelv 7. cikke így szól:

„(1) A tagállamok a fogyasztók és a szakmai versenytársak érdekében gondoskodnak arról, hogy megfelelő és hatékony eszközök álljanak rendelkezésre ahhoz, hogy megszüntessék az eladók vagy szolgáltatók fogyasztókkal kötött szerződéseiben a tisztességtelen feltételek alkalmazását.

(2) Az (1) bekezdésben említett eszközök olyan rendelkezéseket tartalmaznak, amelyek lehetővé teszik, hogy a nemzeti fogyasztóvédelmi jogszabályok szerint jogos érdekekkel rendelkező személyek vagy szervezetek eljárást kezdeményezzenek a vonatkozó nemzeti jogszabály értelmében bíróság vagy illetékes közigazgatási hatóság előtt annak megítélésére, hogy a fogyasztókkal kötendő szerződésekben általános használatra kidolgozott szerződési feltételek tisztességtelenek-e, valamint megfelelő és hatékony eszközökkel élnek [helyesen: éljenek] azért, hogy megszüntessék az ilyen feltételek alkalmazását.

[...]”

A spanyol jog

6 A fizetési meghagyásos eljárást a 2000. január 7-i polgári perrendtartásról szóló törvény (Ley de Enjuiciamiento Civil; a BOE 2000. január 8-i 7. száma, 575. o.; a továbbiakban: LEC) szabályozza, amelyet legutóbb a jelzálogadósok védelmének megerősítéséről, az adósság átütemezéséről és a szociális lakások bérletéről szóló, 2013. május 14-i 1 sz. törvény (Ley 1/2013 para reforzar la protección de los deudores hipotecarios, reestructuración de la deuda y alquiler social; a BOE 2013. május 15-i 116. száma, 36373. o.) módosított.

7 A LEC 551. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A végrehajtás iránti kérelem benyújtását követően, az eljárási feltételek és követelmények fennállása esetén, ha a végrehajtható okirat nem szenved semmilyen alaki hibában, illetve a kért végrehajtási intézkedések az okirat jellegének és tartalmának megfelelnek, a bíróság a végrehajtás foganatosítására irányuló végzést hoz és elrendeli a végrehajtást.”

8 A LEC 552. cikke (1) bekezdése második albekezdésének szövege a következő:

„Ha a bíróság úgy ítéli meg, hogy az 557. cikk (1) bekezdésében szereplő végrehajtható okiratok valamelyikében szereplő feltétel tisztességtelennek minősíthető, a feleket tizenöt napon belül meghallgatja. A meghallgatásukat követően az 561. cikk (1) bekezdésének 3. pontjában szereplő rendelkezéseknek megfelelően öt munkanapon belül határoz.”

- 9 A LEC 557. cikkének (1) bekezdése az alábbiakat mondja ki:

„Ha [a bírósági és a választottbírósági okiratoktól eltérő végrehajtható okiratok] alapján [omissis] rendelnek el végrehajtást, a végrehajtás alá vont személy kizárólag a következő okokra hivatkozással támadhatja meg azt ellentmondással az előző cikk szerinti időben és módon:

[...]

7. az okirat tisztességtelen feltételt tartalmaz”.

- 10 A LEC 812. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Fizetési meghagyásos eljárást indíthat bármely személy, aki mástól bármely összegű pénzbeli, likvid, meghatározott, lejárt és követelhető tartozás megfizetését követeli, amennyiben e tartozás összegét a következők tanúsítják:

1. bármely formájú, típusú vagy fizikai formátumú, olyan dokumentum bemutatása, amelyet az adós aláírt [...];

[...]”

- 11 A LEC 815. cikke így szól:

„(1) Amennyiben a kérelemhez csatolt iratok [...] a kérelmező jogosultságát valószínűsítő, a kérelem tartalma által megerősített bizonyítékoknak minősülnek, a »Secretario Judicial« [bírósági titkár] az adóst arra kötelezi, hogy 20 napon belül fizessen a kérelmezőnek, és nyújtson be a bíróságnak a fizetést igazoló bizonyítékot, vagy jelenjen meg a bíróság előtt, és az ellentmondásban röviden ismertesse azokat az indokokat, amelyek miatt az az álláspontja, hogy a követelt összeg egésze vagy egy része tekintetében nem áll fenn tartozása.

[...]

(3) Amennyiben a kérelemhez csatolt iratokból az derül ki, hogy a követelt összeg helytelen, a »Secretario Judicial« átteszi azt a bíróhoz, aki szükség esetén végzéssel felhívhatja a kérelmezőt az eredetileg követelt összegnél általa meghatározott kisebb összeg iránti fizetési felszólításra vonatkozó javaslat elfogadására vagy elutasítására.

A javaslatban a kérelmezőt tájékoztatnia kell arról, hogy ha nem kapja kézhez a választ a legfeljebb húsz napos határidőn belül, vagy ha e válasz elutasítást tartalmaz, úgy a kérelmet a részéről elutasítottaknak kell tekinteni”.

- 12 A LEC 816. cikkének szövege a következő:

„(1) Amennyiben az adós nem tesz eleget a fizetési felszólításnak, vagy nem jelenik meg, a »Secretario Judicial« pervezető határozattal kibocsátja a fizetési meghagyást és megküldi azt a hitelezőnek, hogy a végrehajtási eljárás megindítása érdekében eljárjon, amelyhez elegendő csupán a kérelem.

(2) A végrehajtási eljárás megindítását követően azt a bírósági határozatok [végrehajtása] tekintetében alkalmazandó szabályoknak megfelelően kell lefolytatni, és az ezen esetekre előírt ellentmondás benyújtható, azzal, hogy sem a fizetési meghagyásos eljárás kérelmezője, sem az adós, akivel szemben végrehajtást kérnek, nem léphet fel igénnyel később, rendes eljárás keretében a fizetési meghagyásban követelt összeg iránt, sem azon összeg visszafizetése iránt, amelyhez végrehajtás útján jutottak.

[...]”

13 A LEC 818. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„Amennyiben az adós időben ellentmondással él, a jogvita a megfelelő eljárás keretében jogerős határozattal kerül elbírálásra, és a kihirdetett ítélet jogerőre emelkedik.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

14 2006. június 29-én Jesús Vicente Albán Zambrano egy gépjármű megvásárlásának finanszírozása érdekében 30 000 euró összegre vonatkozó kölcsönszerződést kötött a Finanmadriddal.

15 Jorge Luis Albán Zambrano, María Josefa García Zapata és Miriam Elisabeth Caicedo Merino egyetemleges kezességet vállaltak a Finanmadrid felé.

16 A szerződéskötési díjat a tőkeösszeg 2,5%-ban rögzítették, és a törlesztőrészleteket 84 hónapos futamidővel és 7%-os éves ügyleti kamattal számították. A havi törlesztőrészletek nemfizetése esetére 1,5%-os késedelmi kamatot és meg nem fizetett törlesztőrészletenként 30 eurós büntetést írtak elő.

17 Mivel J. V. Albán Zambrano 2011 elejétől nem fizette a kölcsön szerződés szerinti törlesztőrészleteit, a Finanmadrid az alapügy tárgyát képező szerződés idő előtti megszüntetését kezdeményezte 2011. július 8-án.

18 2011. november 8-án a Finanmadrid fizetési meghagyásos eljárást kezdeményezett az alapeljárás alperesei ellen a Juzgado de Primera Instancia de Cartagena n° 5 (cartagenai 5. sz. elsőfokú bíróság) „Secretario Judicialja” előtt.

19 A Juzgado de Primera Instancia de Cartagena n° 5 (cartagenai 5. sz. elsőfokú bíróság) „Secretario Judicialja” 2012. február 13-i határozatával az említett kérelmet elfogadhatónak nyilvánította, és felhívta az alapeljárás alpereseit, hogy 20 napos határidőn belül fizessék meg 13 447,01 euró 2011. július 8-tól számított kamatokkal növelt összegét, vagy ügyvéd és „procurador” által éljenek ellentmondással az adósság követelhetőségével szemben, és jelenjenek meg e bíróság előtt, hogy előadják elő azokat az okokat, amelyek folytán úgy vélik, hogy a követelt összeg tekintetében egészében vagy részben nem áll fenn kötelezettségük.

20 Mivel az alapeljárás alperesei a megjelölt határidőn belül nem tettek eleget a fizetési felszólításnak és nem is jelentek meg a bíróság előtt, a „Secretario Judicial” 2012. június 18-i határozatával, a LEC 816. cikke alkalmazásában, lezárta a fizetési meghagyásos eljárást.

21 2013. július 8-án a Finanmadrid a Juzgado de Primera Instancia de Cartagena n° 5 (cartagenai 5. sz. elsőfokú bíróság) előtt kérte az említett határozat végrehajtására vonatkozó eljárás megindítását.

22 2013. szeptember 13-án a kérdést előterjesztő bíróság felhívta az alapeljárás feleit, hogy terjesszék elő észrevételeiket különösen a szóban forgó szerződési feltételek esetlegesen tisztességtelen jellegére, valamint arra vonatkozóan, hogy a fizetési meghagyásos eljárásra vonatkozó szabályozás ellentétes-e a hatékony bírói jogvédelemhez való joggal. Ezen utóbbi aspektussal kapcsolatban az említett bíróság kiemelte, hogy nem tájékoztatták sem a Finanmadrid által előterjesztett fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelemről, sem ennek a kérelemnek a „Secretario Judicial” által történt vizsgálatáról, illetve annak kimeneteléről.

23 Észrevételek csak az alapeljárás felperesétől érkeztek.

24 A kérdést előterjesztő bíróság rámutat, hogy a spanyol eljárási jog nem írja elő a bíró beavatkozását fizetési meghagyásos eljárás keretében, kivéve ha egyrészt a kérelemhez csatolt dokumentumokból az tűnik ki, hogy a követelt összeg nem pontos, amely esetben a „Secretario Judicialnak” tájékoztatnia kell

a bírót, másrészt ha az adós kifogással él a fizetési meghagyással szemben. A kérdést előterjesztő bíróság hozzáteszi, hogy mivel a „Secretario Judicial” határozata jogerővel rendelkező, végrehajtható eljárási okiratnak minősül, a bíróság hivatalból nem vizsgálhatja a tisztességtelen feltételeknek a fizetési meghagyásos eljárásra okot adó szerződésben való esetleges fennállását.

25 Ilyen körülmények között az említett bíróság, mivel kételyeket táplált a vonatkozó spanyol jognak az uniós joggal való összeegyeztethetősége tekintetében, úgy határozott, hogy felfüggeszti az eljárást, és az alábbi kérdéseket terjeszti a Bíróság elé előzetes döntéshozatalra:

- „1) Úgy kell-e értelmezni a 93/13 irányelvet, hogy azzal ellentétes – mivel megnehezíti vagy megakadályozza, hogy a bíróság hivatalból vizsgálja azon szerződéseket, amelyek tisztességtelen feltételeket tartalmazhatnak – az olyan nemzeti szabályozás, mint a spanyol fizetési meghagyásos eljárás hatályos szabályozása – a LEC 815. és 816. cikke –, amely nem írja elő kötelező jelleggel a tisztességtelen feltételek vizsgálatát, sem a bíró beavatkozását, kivéve ha a »Secretario Judicial« azt szükségesnek tartja, illetve ha az adósok ellentmondással élnek?
- 2) Úgy kell-e értelmezni a 93/13 irányelvet, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint a spanyol szabályozás, amely a későbbi végrehajtási eljárásban nem teszi lehetővé a bírósági végrehajtható okirat – a »Secretario Judicial« által hozott, a fizetési meghagyásos eljárást lezáró határozat –, a végrehajtani kért hivatkozott határozat alapját képező szerződésekben a tisztességtelen feltételek fennállásának *in limine litis* hivatalból történő vizsgálatát, mivel a nemzeti jog azt ítélt dolognak minősíti (a LEC 816. cikkének (2) bekezdésével összefüggésben értelmezett 551. és 552. cikke)?
- 3) Úgy kell-e értelmezni a Chartát, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint a fizetési meghagyásos eljárás és a bírósági okiratok végrehajtására vonatkozó eljárás szabályozása, amely a megállapítási eljárásban nem minden esetben írja elő a hivatalból történő vizsgálatot, és a végrehajtási eljárásban sem teszi lehetővé, hogy az eljáró bíróság felülvizsgálja a »Secretario Judicial« döntését?
- 4) Úgy kell-e értelmezni a Chartát, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti jogszabály, amely az ítélt dolog fennállása okán nem teszi lehetővé a meghallgatáshoz való jog tiszteletben tartásának hivatalból történő felülvizsgálatát?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az elfogadhatóságról

26 A német kormány kétségeket táplál az első, a harmadik és a negyedik kérdés elfogadhatósága tekintetében, mivel azok nem hasznosak a kérdést előterjesztő bíróság számára az alapjogvita eldöntéséhez. E tekintetben a német kormány arra hivatkozik, hogy a jogvita fizetési meghagyásról szóló, jogerőre emelkedett határozat végrehajtási eljárására vonatkozik, nem magára a fizetési meghagyásos eljárásra. Következésképpen az ezen utóbbi eljárásnak a 93/13 irányelvel való összeegyeztethetőségére vonatkozó válasz nincs kapcsolatban az említett jogvita tárgyával.

27 E tekintetben előjáróban emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EUMSZ 267. cikkben említett eljárás keretében, amely a nemzeti bíróságok és a Bíróság feladatainak világos szétválasztásán alapul, az alapügy konkrét tényállásának a megállapítása és megítélése, valamint a nemzeti jog értelmezése és alkalmazása kizárólag a nemzeti bíróság hatáskörébe tartozik. Ugyancsak kizárólag az ügyben eljáró és határozathozatalra hivatott nemzeti bíróság hatáskörébe tartozik annak megítélése is, hogy – tekintettel az ügy különleges jellemzőire – szükségesek és relevánsak-e a

Bíróságnak feltett kérdései. Következésképpen, amennyiben a feltett kérdések az uniós jog értelmezésére vonatkoznak, a Bíróság – főszabály szerint – köteles határozatot hozni (Aziz-ítélet, C-415/11, EU:C:2013:164, 34. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 28 Így a Bíróság csak akkor utasíthatja el a nemzeti bíróságok által előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelmet, ha az uniós jog kért értelmezése nyilvánvalóan semmilyen összefüggésben nincs az alapügy tényállásával vagy tárgyával, ha a probléma hipotetikus jellegű, vagy ha nem állnak a Bíróság rendelkezésére azok a ténybeli vagy jogi elemek, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az elé terjesztett kérdésekre hasznos választ adhasson (Aziz-ítélet, C-415/11. EU:C:2013:164, 35. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 29 Márpedig a jelen ügyben nem ez a helyzet.
- 30 Ugyanis, amint azt a főtanácsnok megjegyezte indítványának 32. pontjában, a releváns eljárási szabályok összességét szem előtt kell tartani. Márpedig, jóllehet a spanyol eljárási rendszer lehetővé teszi az adós számára, amennyiben kifogással él a fizetési meghagyásos eljárással szemben, hogy az érintett szerződés valamely feltételének esetlegesen tisztességtelen jellegére hivatkozzon, ugyanezen rendszer kizárja, hogy a tisztességtelen jelleg felülvizsgálatára hivatalból sor kerülhessen akár a fizetési meghagyásos szakaszban, amikor ezen eljárást a „Secretario Judicial” zárja le indokolással ellátott határozattal, akár a fizetési meghagyás végrehajtásának szakaszában, amikor a bíróság előtt kifogást nyújtanak be e végrehajtással szemben.
- 31 Ebben az összefüggésben a kérdést előterjesztő bíróság által feltett kérdéseket tágan kell értelmezni, mint amelyek lényegében annak értékelésére irányulnak a fizetési meghagyásos eljárás lefolyásának fényében, valamint azon hatásköröknek a fényében, amelyekkel a „Secretario Judicial” ezen eljárás keretében rendelkezik, hogy a 93/13 irányelvvel összeegyeztethető-e az, hogy a bíróság a végrehajtási eljárás keretében nem rendelkezik az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó közötti szerződésben foglalt valamely feltétel esetlegesen tisztességtelen jellegének hivatalból való felülvizsgálatára vonatkozó jogkörrel.
- 32 E körülmények között, és figyelemmel arra, hogy a Bíróság feladata, hogy a kérdést előterjesztő bíróságnak olyan hasznos választ adjon, amely lehetővé teszi az előtte folyamatban lévő jogvita eldöntését (lásd ebben az értelemben: Roquette Frères, C-88/99, EU:C:2000:652, 18. pont, Attanasio Group, C-384/08, EU:C:2010:133, 19. pont), meg kell állapítani, hogy nem tűnik nyilvánvalónak, hogy az uniós jognak az első, harmadik és negyedik kérdésben kért értelmezése semmilyen összefüggésben nincs az alapügy tényállásával vagy tárgyával.
- 33 Következésképpen az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések teljes egészében elfogadhatók.

Az ügy érdeméről

- 34 Első és második kérdésével, amelyeket együtt célszerű vizsgálni, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy a 93/13 irányelvet akként kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes egy olyan nemzeti szabályozás, mint amely az alapügy tárgyát képezi, amely a fizetési meghagyás végrehajtása tárgyában eljáró bíróság számára nem teszi lehetővé, hogy hivatalból értékelje az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó közötti szerződésben foglalt feltétel tisztességtelen jellegét abban az esetben, ha a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem tárgyában eljáró hatóság nem rendelkezik hatáskörrel az említett értékelésre.
- 35 Ahhoz, hogy a Bíróság hasznos választ nyújtson a kérdést előterjesztő bíróság számára, lehetővé téve számára az előtte folyamatban lévő jogvita eldöntését, előljáróban emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság a Banco Español de Crédito (C-618/10, EU:C:2012:349) ügyben már állást foglalt azon

kötelezettségek jellegének tárgyában, amelyek a 93/13 irányelv rendelkezéseinek értelmében a nemzeti bíróságra hárulnak fizetési meghagyásos eljárás keretében, amennyiben a fogyasztó nem élt ellentmondással a vele szemben kiállított meghagyással szemben.

- 36 Ezen ítéletében a Bíróság kimondta egyebekben, hogy a 93/13 irányelvet úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan tagállami szabályozás, amely a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem tárgyában eljáró bíróság számára nem teszi lehetővé, hogy akár *in limine litis*, akár az eljárás bármely szakaszában hivatalból értékelje az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó közötti szerződésben foglalt valamely feltétel tisztességtelen jellegét abban az esetben, ha a fogyasztó nem élt ellentmondással, jóllehet e bíróság az ehhez szükséges valamennyi jogi és ténybeli információval rendelkezik (lásd: Banco Español de Crédito ítélet, C-618/10, EU:C:2012:349, 1. pont).
- 37 Meg kell jegyezni, hogy a nemzeti szabályozás azon jogvita tekintetében alkalmazandó változata, amelynek keretében a Banco Español de Crédito (C-618/10, EU:C:2012:349) ítélethez vezető előzetes döntéshozatal iránti kérelmet előterjesztették, a bíróra, nem pedig a „Secretario Judicialra” ruházta a fizetési meghagyásról szóló határozat meghozatalára vonatkozó hatáskört.
- 38 Márpedig a 2010. május 4-én hatályba lépő 13/2009 törvénnyel (a BOE 2009. november 4-i 266. száma, 92103. o.) bevezetett reformot követően immár a „Secretario Judicial” feladata, hogy abban az esetben, ha az adós nem tesz eleget a fizetési meghagyásnak, vagy nem jelenik meg a bíróság előtt, a fizetési meghagyásos eljárást lezáró, indokolással ellátott, jogerős határozatot hozzon.
- 39 Ennek a jogszabályi módosításnak, amelyet a fizetési meghagyásos eljárás lefolytatásának gyorsítása céljából végeztek el, önmagában nem képezik tárgyát a Juzgado de Primera Instancia de Cartagena n° 5 (cartagenai 5. sz. elsőfokú bíróság) által a jelen előzetes döntéshozatali eljárás keretében kifejezett kétségek.
- 40 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy a végrehajtásra vonatkozó nemzeti mechanizmusok harmonizációjának hiányában azok végrehajtásának részletes szabályai a tagállamok eljárási autonómiájának elve alapján kétségtelenül ez utóbbiak belső jogrendjébe tartoznak. Mindazonáltal a Bíróság hangsúlyozta, hogy az említett részletes szabályoknak azon kettős feltételnek kell megfelelniük, hogy nem lehetnek kedvezőtlenebbek a hasonló jellegű, belső jog által szabályozott esetekhez képest (az egyenértékűség elve), és nem tehetik gyakorlatilag lehetetlenné vagy rendkívül nehézé az uniós jog által a fogyasztókra ruházott jogok gyakorlását (tényleges érvényesülés elve) (lásd ebben az értelemben: Sánchez Morcillo és Abril García ítélet, C-169/14, EU:C:2014:2099, 31. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 41 Egyrészt, az egyenértékűség elvével kapcsolatban meg kell jegyezni, hogy a Bíróság nem rendelkezik olyan információval, amely kételyre adna okot azt illetően, hogy az alapügyben vitatott szabályozás ezen elvvel összhangban áll-e.
- 42 A LEC 551. és 552. cikkének, valamint 816. cikke (2) bekezdésének egymással összefüggésben értelmezett rendelkezéseiből ugyanis az következik különösen, hogy a spanyol eljárási rendszerben a fizetési meghagyás végrehajtásának tárgyában eljáró bíróság nem értékelheti hivatalból a 93/13 irányelv 6. cikke alapján az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó közötti szerződésben foglalt valamely feltétel tisztességtelen jellegét, és nem vizsgálhatja hivatalból az ilyen feltételnek a nemzeti közrendi szabályokba ütközését sem, amit pedig a kérdést előterjesztő bíróságnak kell vizsgálnia (lásd ebben az értelemben: Aziz-ítélet, C-415/11, EU:C:2013:164, 52. pont).
- 43 Másrészt, a tényleges érvényesülés elvét illetően a Bíróság korábban úgy ítélte meg, hogy minden esetben, amikor felmerül a kérdés, hogy valamely nemzeti eljárási rendelkezés lehetetlenné vagy rendkívül nehézé teszi-e az uniós jog alkalmazását, azt kell megvizsgálni, hogy milyen e

rendelkezésnek az egész eljárásban betöltött helye, hogy hogyan zajlik az eljárás, és melyek a sajátosságai a különböző nemzeti fórumok előtt (Banco Español de Crédito ítélet, C-618/10, EU:C:2012:349, 49. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 44 Ebből a szempontból adott esetben azokat az alapelveket is figyelembe kell venni, amelyek a nemzeti bírósági rendszer alapjául szolgálnak, mint például a védelemhez való jog, a jogbiztonság elve és az eljárás szabályos lefolytatásának elve (Asociación de Consumidores Independientes de Castilla y León ítélet, C-413/12, EU:C:2013:800, 34. pont, Pohotovost' ítélet, C-470/12, EU:C:2014:101, 51. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 45 A jelen ügyben meg kell állapítani, hogy a spanyol fizetési meghagyásos eljárás lefolytatása akként történik, és rendjének sajátosságai olyanok, hogy a bíróság beavatkozását igénylő, a jelen ítélet 24. pontjában felidézett körülmények hiányában a fizetési meghagyásos eljárás anélkül fejeződik be, hogy bármilyen lehetőség volna az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó közötti szerződés tisztességtelen feltételei fennállásának felülvizsgálatára. Következésképpen ha a fizetési meghagyás végrehajtása tárgyában eljáró bíróság nem rendelkezik hatáskörrel e feltételek fennállásának hivatalból történő értékelésére, a fogyasztó anélkül szembesülhet végrehajtható okirattal, hogy akár az eljárás egyetlen pontján is biztosítékkal rendelkezne a tekintetben, hogy ez az értékelés megtörténik.
- 46 Márpedig ezzel kapcsolatban meg kell állapítani, hogy az ilyen eljárásjogi rendszer sértheti az irányelv által elérni kívánt védelem tényleges érvényesülését. A jogok tényleges érvényesülésének a 93/13 irányelvből eredő e védelme ugyanis csak akkor biztosítható, ha a nemzeti eljárási rendszer, mint amilyen a spanyol eljárási rendszer, a fizetési meghagyásos eljárás vagy a fizetési meghagyás végrehajtása iránti eljárás keretében lehetővé teszi az érintett szerződésben foglalt feltételek esetlegesen tisztességtelen jellegének hivatalból történő értékelését.
- 47 Ez a megállapítás olyan esetben sem lehet kétséges, amikor a nemzeti eljárási jog, mint amely az alapügy tárgyát képezi, jogerővel ruházza fel a „Secretario Judicial” által hozott határozatot, és a bírósági határozatéhoz hasonló joghatásokat ismer el a számára.
- 48 Meg kell állapítani ugyanis, hogy jóllehet a jogerő elve végrehajtásának részletes szabályai a tagállamok eljárási autonómiájának elve alapján azok belső jogrendjébe tartoznak, e szabályoknak mindazonáltal tiszteletben kell tartaniuk az egyenértékűség elvét és a tényleges érvényesülés elvét (lásd, ebben az értelemben: Asturcom Telecomunicaciones ítélet, C-40/08, EU:C:2009:615, 38. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 49 Márpedig, ami az egyenértékűség elvét illeti, amint azt a főtanácsnok megállapította indítványának 70. pontjában, az alapeljárásban semmi nem utal arra, hogy a spanyol jogban a jogerő elve végrehajtásának részletes szabályai a 93/13 irányelv hatálya alá tartozó ügyekben kedvezőtlenebbek lennének, mint az ezen irányelv hatályán kívüli esetekre vonatkozó szabályok.
- 50 Ami a tényleges érvényesülés elvét illeti, amelynek a tagállamok által történő tiszteletben tartását különösen a jelen ítélet 43. és 44. pontjában kimondott szempontok fényében kell értékelni, meg kell jegyezni, hogy a LEC 815. és 816. cikkének szövege értelmében a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem „Secretario Judicial” általi felülvizsgálata azon formai feltételek betartásának vizsgálatára korlátozódik, amelyekhez az ilyen kérelem kötve van, különös tekintettel arra, hogy az érvényesített követelés a csatolt dokumentumok fényében pontos-e. Tehát a spanyol eljárási jog értelmében nem tartozik a „Secretario Judicial” hatáskörébe a követelés alapját képező szerződésben foglalt valamely feltétel esetlegesen tisztességtelen jellegének az értékelése.

- 51 Ezenkívül emlékeztetni kell arra, hogy a „Secretario Judicialnak” a fizetési meghagyásos eljárást lezáró határozata jogerőre emelkedik, ami lehetetlenné teszi a tisztességtelen szerződési feltételeknek a meghagyás végrehajtásának szakaszában történő felülvizsgálatát azon egyetlen tény folytán, hogy a fogyasztók nem éltek az erre megjelölt határidőn belül ellentmondással a meghagyással szemben, és hogy a „Secretario Judicial” nem fordult a bíróhoz.
- 52 E tekintetben meg kell állapítani mindazonáltal először is, hogy nem elhanyagolható annak a kockázata, hogy az érintett fogyasztók nem terjesztik elő a megkövetelt ellentmondást akár az erre vonatkozóan előírt különösen rövid határidő miatt, akár azért, mert a védekezéstől visszatartja őket a jogi lépésnek a vitatott összeghez viszonyított költsége, akár azért, mert nem ismerik a jogait vagy azok terjedelmét, vagy akár az eladó vagy a szolgáltató által előterjesztett, fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem tartalmának korlátozottsága, és ezáltal a rendelkezésükre bocsátott információk hiányossága miatt (lásd ebben az értelemben: Banco Español de Crédito, C-618/10, EU:C:2012:349, 54. pont).
- 53 Másodszor az előzetes döntéshozatalra utaló végzésből következik, hogy a „Secretario Judicialnak” csak olyan esetben kötelessége a bíróhoz fordulni, ha a kérelemhez csatolt dokumentumokból az tűnik ki, hogy a követelt összeg nem pontos.
- 54 E körülmények között meg kell állapítani, amint azt lényegében tette a főtanácsnok indítványának 75. pontjában, hogy az alapügy tárgyát képező, fizetési meghagyásos eljárás keretében a jogerő elve végrehajtásának részletes szabályait meghatározó spanyol szabályozás nem tűnik összeegyeztethetőnek a tényleges érvényesülés elvével, mivel az eladók vagy szolgáltatók és a fogyasztók közötti jogvitákban, amelyekben a fogyasztók alperesek, lehetetlenné vagy túlzottan nehézvé teszi annak a védelemnek az alkalmazását, amelyben a 93/13 irányelv e fogyasztókat részesíteni kívánja.
- 55 A fenti megfontolások fényében az előterjesztett első és második kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 93/13 irányelvet akként kell értelmezni, hogy azzal ellentétes egy olyan nemzeti szabályozás, mint amely az alapügy tárgyát képezi, amely a fizetési meghagyás végrehajtása tárgyában eljáró bíróság számára nem teszi lehetővé, hogy hivatalból értékelje az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó közötti szerződésben foglalt feltétel tisztességtelen jellegét abban az esetben, ha a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem tárgyában eljáró hatóság nem rendelkezik hatáskörrel az említett értékelésre.

A harmadik és a negyedik kérdésről

- 56 Harmadik és negyedik kérdésével, amelyeket együttesen célszerű vizsgálni, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy a Chartával, pontosabban az annak 47. pontjában kimondott hatékony bírói jogvédelemhez való joggal ellentétes-e az olyan nemzeti szabályozás, mint amely az alapügy tárgyát képezi.
- 57 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy a kérdést előterjesztő bíróság nem jelölte meg azokat az okokat, amelyek arra indították, hogy e nemzeti szabályozásnak a Charta 47. cikkével való összeegyeztethetőségének tárgyában fogalmazzon meg kérdést, tehát az előzetes döntéshozatalra utaló határozat nem tartalmaz kellően pontos és hiánytalan információkat, amelyek lehetővé tehetnék a Bíróság számára, hogy hasznos választ nyújtson e kérdésekre.
- 58 Következésképpen a harmadik és a negyedik kérdésre nem kell válaszolni.

A költségekről

- 59 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelvet akként kell értelmezni, hogy azzal ellentétes egy olyan nemzeti szabályozás, mint amely az alapügy tárgyát képezi, amely a fizetési meghagyás végrehajtása tárgyában eljáró bíróság számára nem teszi lehetővé, hogy hivatalból értékelje az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó közötti szerződésben foglalt feltétel tisztességtelen jellegét abban az esetben, ha a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem tárgyában eljáró hatóság nem rendelkezik hatáskörrel az említett értékelésre.

Aláírások